

Současná britská literatura

Richard Olehra

Kdo jsem?

PhDr. Richard Olehla, Ph.D.

- doktorát z americké literatury na FF UK
- autor desítek doslovů a recenzí v českém tisku
- učil na řadě VŠ v ČR

Literární ceny v GB

- Man Bookerova cena (The Man Booker Prize)
- The Costa Book Award (dříve The Whitbread Prize)
- The Orange Prize (jen pro ženy)
- The Guardian First Book Award

plus Nobelova cena za literaturu

Nobelova cena za literaturu

- 1991 – Nadine Gordimerová (Jižní Afrika)
- 1992 – Derek Walcott (Karibik)
- 1996 – Seamus Heaney (Irsko)
- 2001 – V. S. Naipaul (GB, Karibik)
- 2003 – John Maxwell Coetzee (Jižní Afrika)
- 2005 – Harold Pinter (GB)
- 2007 – Doris Lessingová (GB; Rhodesie)
- 2013 – Alice Munroová (Kanada)
- 2017 – Kazuo Ishiguro (GB)
- 2021 – Abdulrazak Gurnah (Tanzánie)

Man Bookerova cena

2009	Hilary Mantelová	Wolf Hall
2010	Howard Jacobson	Finklerovská otázka
2011	Julian Barnes	Smysl konce
2012	Hilary Mantelová	Předved'te mrtvé
2013	Eleanor Cattonová	Nebeská tělesa
2014	Richard Flanagan	Úzká cesta na daleký sever
2015	Marlon James	A Brief History of Seven Killings
2016	Paul Beatty	Zaprodanec
2017	George Saunders	Lincoln v bardu
2018	Anna Burnsová	Mlíkař
2019	Bernardine Evaristo	Žena, dívka, jiné
2020	Douglas Stuart	Shuggie Bain
2021	Damon Galgut	Slib
2022	Shehan Kalunatilaka	The Seven Moons of Maali Almeida

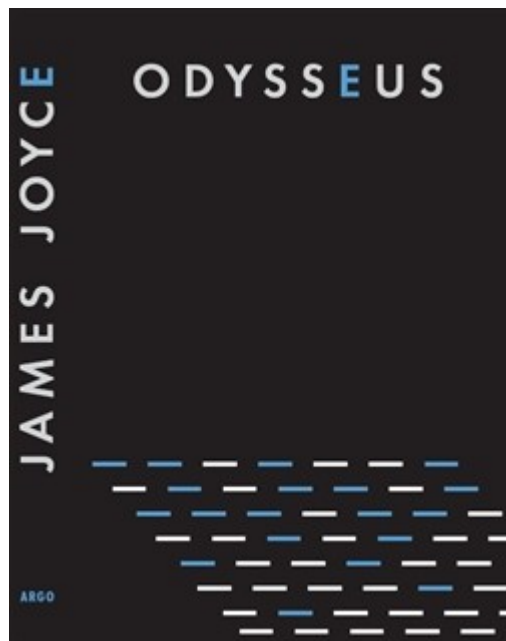

Nakladatelství v ČR, která se věnují překládům z britské literatury

- Argo – edice AAA, mnoho kmenových autorů (Michel Faber, Hilary Mantelová, Sarah Watersová apod.)
- Odeon – edice Světová knihovna (Ian McEwan, Julian Barnes, Sara Baume); edice světových klasiků (Charles Dickens, Virginia Woolfová)
- Plus – Kingsley Amis
- Paseka – Salman Rushdie
- Kniha Zlín – Simon Mawer, John Fowles
- Volvox Globator – Martin Amis

reedice, nové překlady

James Joyce: *Odysseus* (Argo, 2012)

Jeden z nejslavnějších, nejvlivnějších a nejpodnětnějších románů západních literárních dějin. Ve všedním příběhu jednoho dne jako by oživaly všechny příběhy světa, včetně mýtu o Odysseovi.

Další díla: Portrét umělce v jinošském věku, *Dubliňané*

reedice, nové překlady

Thomas Stearns Eliot: Pustá země (Argo, 2022)

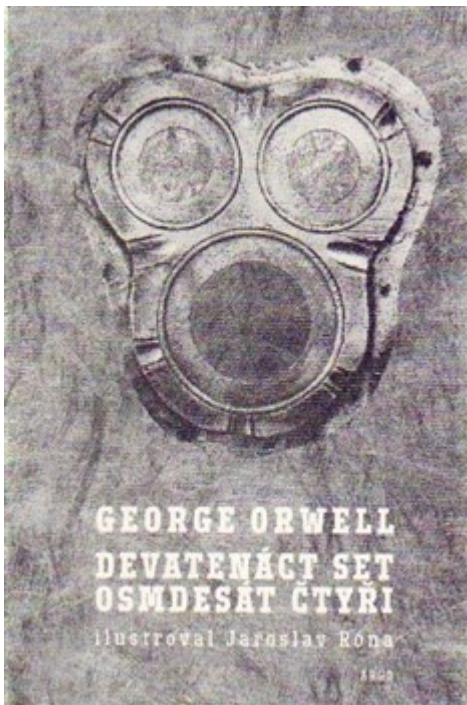
Pustá země je pravděpodobně nejvlivnější básnickou skladbou 20. století, přinejmenším v kontextu anglofonní poezie. T. S. Eliot ve své útlé knize z roku 1922 zcela mimořádným způsobem navazuje na několikatisíciletou tradici světové literatury;

Další díla: Čtyři kvartety, kniha esejí

reedice, nové překlady

George Orwell: Devatenáct set osmdesát čtyři (Argo, 2015)

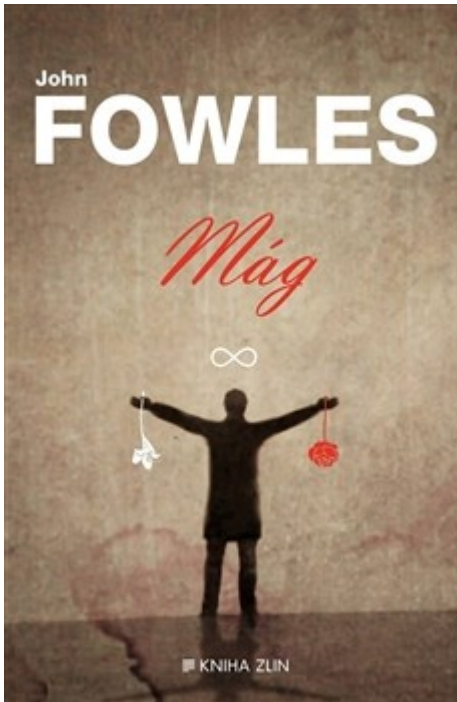
Strhující utopistický román světoznámého autora o vzpouře jednotlivce proti usurpující moci státu.

Další díla: Eseje (3 knihy), Farma zvířat, Farářova dcera, Nadechnout se, Barmské dny, Cesta k Wigan Pier, Bože chraň aspidistru, Hold Katalánsku, Uvnitř velryby a jiné eseje

reedice, pozdní díla

John Fowles: Mág (Kniha Zlín, 2014)

Příběh Nicholase Urfa se odehrává z větší části na řeckém ostrově Fraxos. Nuda, odloučenost a jisté zvláštní okolnosti ho přivedou do domu místního usedlíka, který ho upoutá kouzlem své osobnosti a postupně zapojí do podivné psychologické hry, v níž mu přisoudí hlavní roli, jež mu znemožní ze hry vystoupit a případně opustit ostrov.

Další díla: Aristos, Mantis, Francouzova milenka, Sběratel

reedice, pozdní díla

Malcolm Bradbury: Bořitel dějin (Leda, 2016)

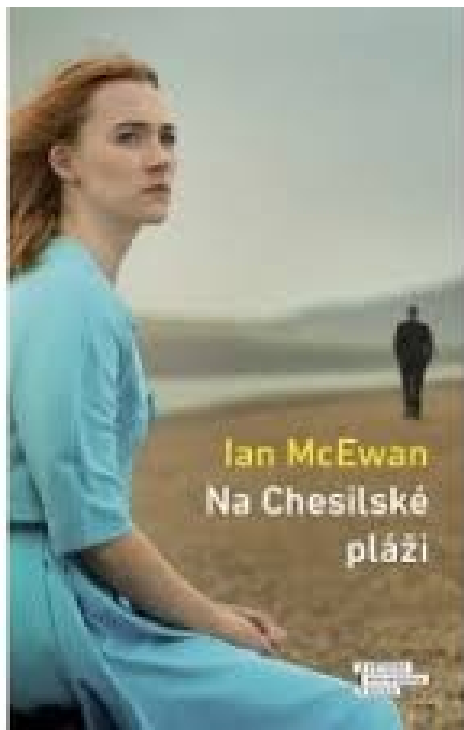
Howard Kirk, docent sociologie na jedné anglické provinční univerzitě, zosobňuje proroka nových pořádků, proti kterému je Mojžíš rozhrnující mořské vody ubohý břídil.

Radí, pátrá, intrikuje, pořádá večírky a obšťastňuje studentky tak, že laik žasne a odborník se nediví, neboť neradno věřit nikomu přes třicet.

„zlatá generace“

Ian McEwan: Na Chesilské pláži (Odeon, 2018)

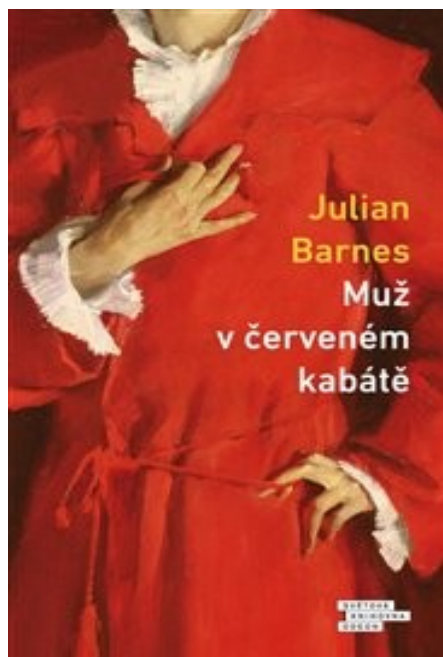
McEwanův příběh jedné svatební noci z počátku šedesátých let. Oba protagonisté novely jsou „mladí, vzdělaní“ a bez předsudků, a přesto je jejich vztah dobově podmíněný mnohem víc, než si jsou ochotni připustit.

Další díla: Stroje jako my (2020), Mlsoun, Pokání, Betonová zahrada, Dítě v pravý čas, Nevinný, Skořápka, Myslete na děti, Sobota, Solar, Amsterdam

„zlatá generace“

Julian Barnes: Muž v červeném kabátě (Odeon, 2021)

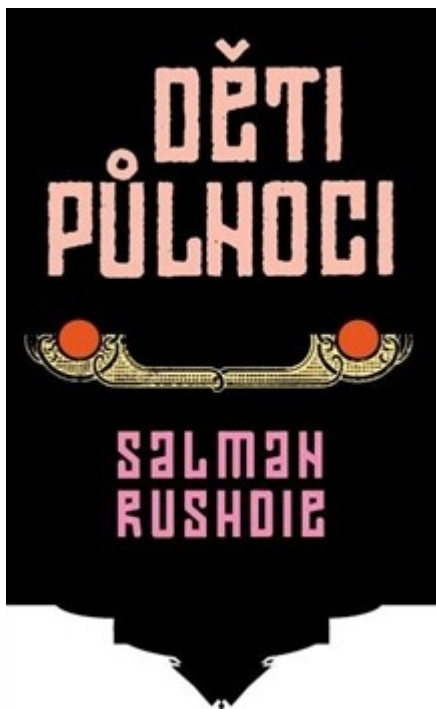
Barnesův Muž v červeném kabátě je portrétem Belle Époque, oněch krásných časů, kdy byla v Paříži dokončena Eiffelova věž a krásná Sarah Bernhardtová byla na vrcholu kariéry – ale také doby bizarních soubojů, vražd a soudních procesů včetně neblaze proslulé Dreyfusovy aféry.

Další díla: Flaubertův papoušek, Roviny života, Vědomí konce, Žádný důvod k obavám, Arthur & George

„zlatá generace“

Salman Rushdie: Děti půlnoci (Paseka, 2012)

Sálím, dítě půlnoci, narozený současně s nezávislostí Indie, je vypravěčem rodinné ságy tří generací a zároveň přibližuje Indii 20. století.

Další díla: Quijote (2022), Jazyky pravdy (2023), Satanské verše, Hanba, Zběsilost, Klaun Šalímar, Čarodějka z Florencie, Joseph Anton

„zlatá generace“

Kazuo Ishiguro: Klára a Slunce (Argo, 2022)

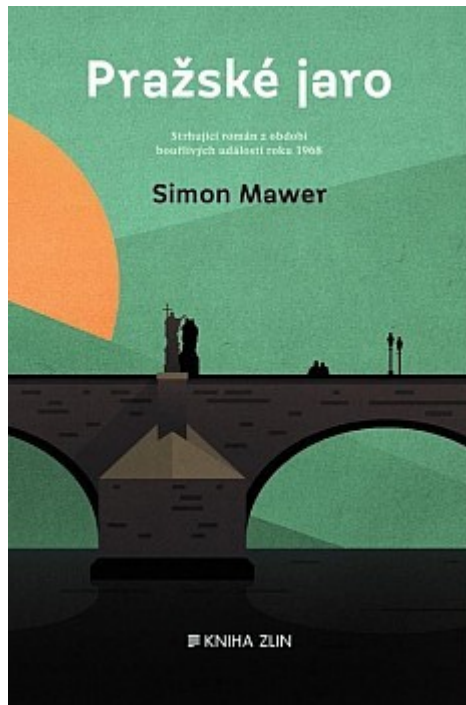
Klára a Slunce je zповědí vyřazené robotky jménem Klára, nadané pokročilou umělou inteligencí i pozoruhodnými pozorovacími schopnostmi.

Další díla: Soumrak dne, Malíř pomíjivého světa, Neopouštěj mě, Když jsme byli sirotci, Nokturna, Pohřbený obr

uznávání autoři

Simon Mawer: Pražské jaro (Kniha Zlín, 2018)

V létě roku 1968, v roce Pražského jara a studené války, se dva britští studenti rozhodnout projet stopem Evropu.. Jakmile dorazí do jižního Německa, zrodí se v jejich hlavách nápad navštívit Československo – zemi, ze které se Dubčekův „socialismus s lidskou tváří“ usmívá na svět kolem.

Další díla: Skleněný pokoj, Mendelův trpaslík, Pád, Dívka, která spadla z nebe

uznávání autoři

Irvine Welsh: Porno (Argo, 2016)

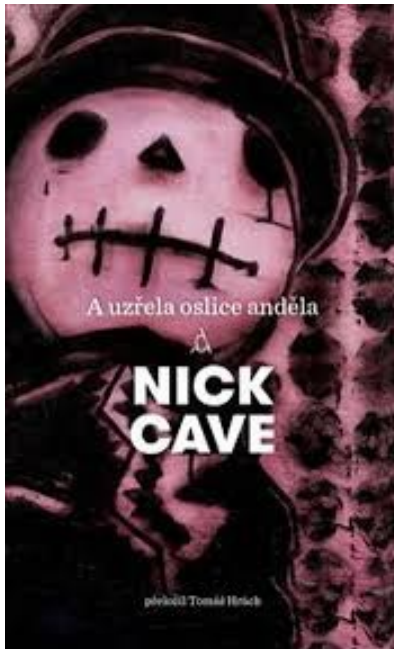
Hrdinové Trainspottingu se vracejí na místo činu, do Edinburghu: Mark Renton z Amsterdamu, Simon Williamson z Londýna, Frank Begbie z vězení...

Další díla: Acid House, Lepidlo, Trainspotting, Svinstvo, Extáze

uznávání autoři

Nick Cave: A uzřela oslice anděla (Argo, 2018)

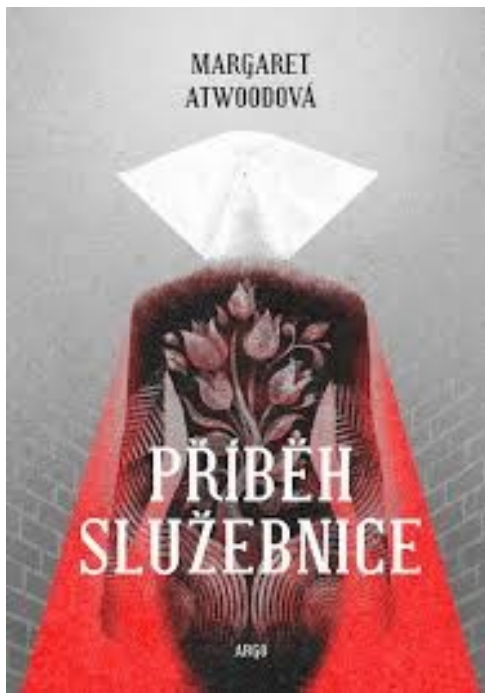
Jazyk plný biblických metafor a sevřený příběh vyprávěný na pomezí snu a šílenství.

Další díla: King Ink, Smrt Zajdy Munroa

ženské autorky

Margaret Atwoodová: Příběh služebnice (Argo, 2018)

Proslulý román kanadské spisovatelky vykresluje pochmurnou vizi blízké budoucnosti Spojených států amerických, které se z demokratických výšin propadly do všeobjímajících hrůz totalitního režimu. V okovech nemilosrdného klerofašistického režimu se z každého, kdo se proti němu jakkoli prohřeší, stává otrok. Z plodných žen pak ještě něco mnohem horšího – služebnice, jejichž úkolem je rodit děti, s nimiž se nikdy nesetkají...

ženské autorky

Sara Baume: Sedm věží (Odeon, 2022)

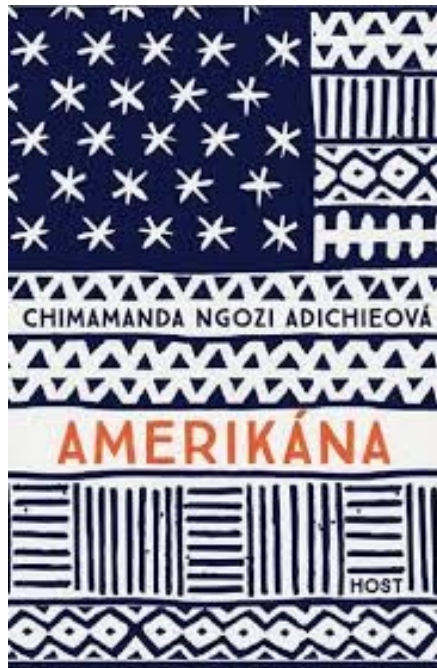

V poetickém románu *Sedm věží* sledujeme koloběh ročních období tak dlouho, až se z jednotvárných měsíců stanou roky. Dva mladí lidé, Cinka a Ach, se seznámí na výletě s přáteli a po půl roce se odstěhují z Dublinu na venkov. Po sedmi letech se hrdinové odhodlají vystoupat na vrchol hory, aby objevili sami sebe.

Další díla: *Jasno, lepo, podstín, zhyna, Vyšlapaná čára*

ženské autorky

Chimamanda Ngozi Adichieová: Amerikána (Host, 2017)

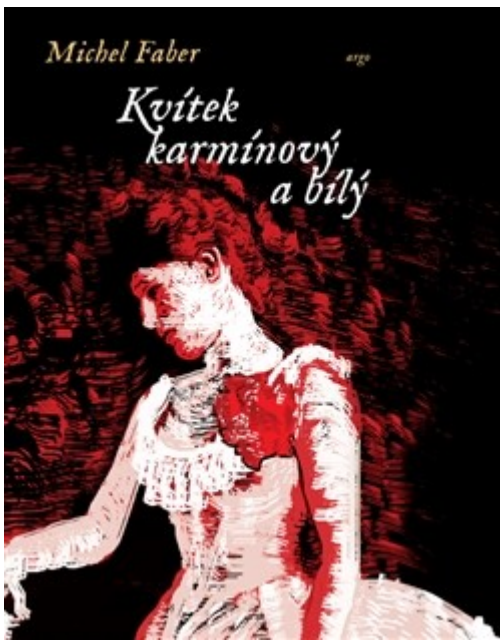
Výjimečný počín vzkvétající imigrantské literatury poslední generace. Příběh o lásce, rasových otázkách a identitě.

Ifemelu a Obinze jsou mladí a zamilovaní, ale nespokojení se životem v Nigérii ovládané vojenskou diktaturou.

historický román

Michel Faber: Kvítek karmínový a bílý (Argo, 2014)

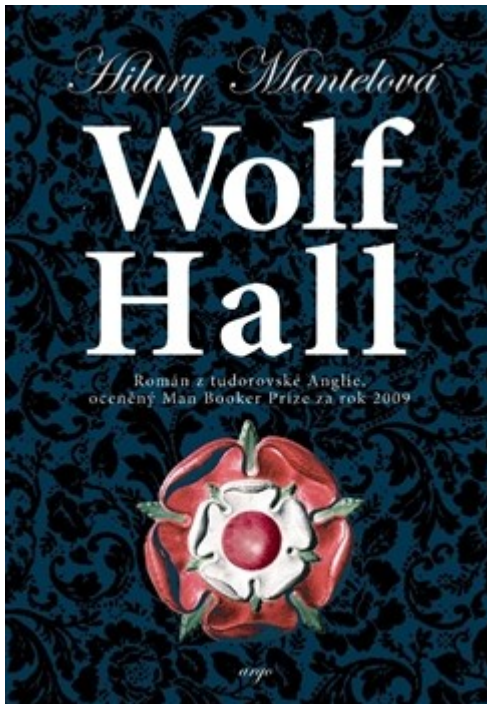
Michela Fabera porůznu přirovnávali k Ianu McEwanovi, Paulu Austerovi či Roaldu Dahlovi. Osou románu je vztah osmnáctileté prostitutky Sugar a dědice voňavkářského impéria Williama Rackhama. Je to panoramatický portrét viktoriánského Londýna se všemi jeho společenskými vrstvami, bildungsroman s nečekaně katarzním vyzněním a hlavně silný příběh.

Další díla: Fahrenheitova dvojčata, Pod kůží, Někdy prostě prší, Evangelium ohně

historický román

Hilary Mantelová: Zrcadlo a světlo (Argo, 2022)

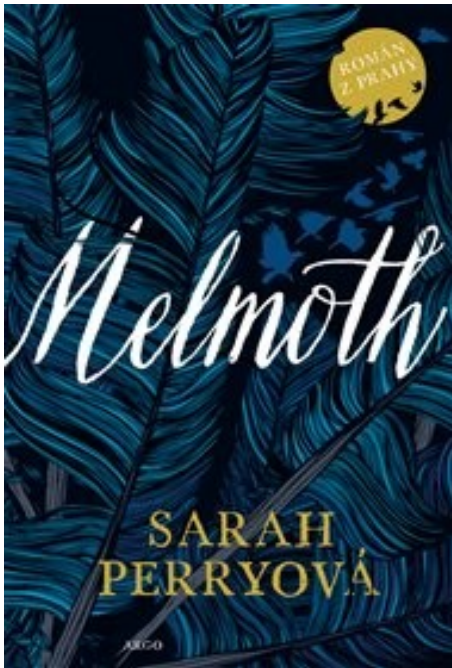
Anglie v šestnáctém století stojí jen krůček od katastrofy. Zemře-li král bez mužského potomka, zemi zpustoší občanská válka. Jindřich VIII. proto hodlá zrušit své dvacetileté manželství s Kateřinou Aragonskou a oženit se s Annou Boleynovou. Papež i většina Evropy ovšem stojí proti němu. A právě v tomto okamžiku na scénu vstupuje Thomas Cromwell.

Další díla: Wolf Hall, Předvedte mrtvé, Za temnotou, Zavraždění Margaret Thatcherové

historický román

Sarah Perryová: Melmoth (Argo, 2020)

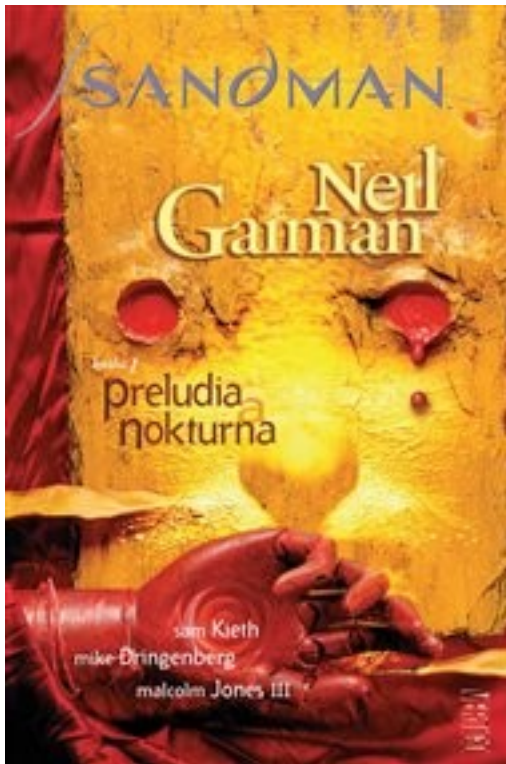

Třetí román Sary Perryové se odehrává v Praze, městě přetékaným historií i tajemnými stíny, jež jsou pro cizince jak nesrozumitelné, tak děsivé. Anglická překladatelka Helena tu žije už léta poté, co prchla z Anglie, aby unikla trýznivým výčitkám svědomí. Když se však v Klementinu objeví písemnosti odkazující k dávné legendě prostupující dějinami i konkrétními lidskými životy, její pracně vybudovaná křehká existence se začne rozpadat.

Další díla: Nestvůra z Essexu

komiks

Neil Gaiman: Sandman (7 knih; Crew)

Morpheus, Král snů, přichází - v jednom z nejzákladnějších comicsů světa.

odborná literatura

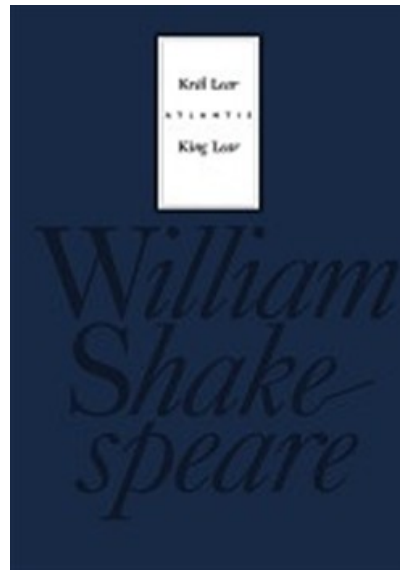
Martin Hilský: Modernisté (Torst, 1995; Argo 2017)

Hilský v úvodním eseji objasňuje všechno, co vedlo ke vzniku velkého myšlenkového a estetického zvratu v anglické literatuře a podává jeho podrobnou charakteristiku. Čtyři eseje přinášejí portréty čtyř nejvýznamnějších modernistických autorů: Jamese Joyce, Virginie Woolfové, Thomase Stearnse Eliota a D. H. Lawrence.

William Shakespeare

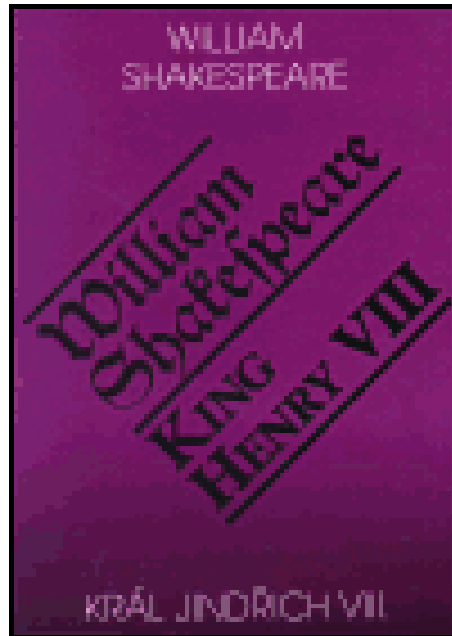

Martin Hilský

Torst / Atlantis
Klub čtenářů

William Shakespeare

Jiří Josek

Romeo

Zdroje dobrých informací

- pouze webové
- nejlepší jsou britské: The Guardian; The London Book Review; The Times Literary Supplement)
- The BBC – množství adaptací klasických i moderních děl britské literatury
- v ČR: časopisy Host, Respekt
- www.iliteratura.cz (sekce o anglicky psaných knihách)

Kontakt

PhDr. Richard Olehla, Ph.D.

E-mail: olehla1@gmail.com

